

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțion

„BISERICA și ȘCOLA.”

Far banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Nr. 3213/901

Se aduce la cunoștința candidaților de învățători, că esamenele de calificățiune învățătorescă pentru eparchia Aradului se vor ține în zilele de 14/27 15/28 și 16/29 Iunie a. c. eventual și în 17/30 Iunie, la seminarul diecesan.

Candidații vor avea a-și presenta la Consistor petițiile ajustate în regulă până în 7/20 Iunie a. c.

Arad, din ședința Consistorului 18/31 Maiu 1901.

Iosif Goldis, m. p.
Episcop.

Pentru „Unirea.”

„Unirei” din Blaj, ziarului care după-ce trâmbează că singura mântuire a neamului românesc este în recunoașterea infalibilității papei dela Roma; după-ce cu invective nedemne de o „sfântă unire” tratează biserica noastră ortodoxă; dupăce nici cu un cuvânt nu răspunde la invinuirile noastre întemeiate și dovedite, că propagandiștii uniți umblă să ne nimicească școala noastră confesională-națională, — ajunge în „polemica” sa cu noi la... un răspuns în: *Poșta „Unirei.”*

Cunoaștem acest fel de desperată încheiere, a unei cauze pierdute, în lupta publicistică.

Și nu-i vom lua în nume de rău „Unirei,” că în neputința de a mai scormoni și improvisa argumente contra noastră, pentru a-și justifica măcar în fața cititorilor săi atitudinea puțin serioasă și și mai puțin demnă, se refugiază în „Posta Redacției,” de unde argumentează, scriind la adresa noastră:

„Membrii bisericei noastre nu au avut nici odată lipsă, să primească lecții, de naționalism, chiar dela DVoastră.”

Cu multă durere am fost nevoiți să constatăm, că spiritul de toleranță pe care noi îl cultivăm, pătrunși de sentimentul necesității unei colaborări a

amândurora bisericilor române, în interesul neamului nostru, a naufragiat în portul Blajului modern.

„Învăța-voi, însă, pe cel fără de lege căile tale,” — zice psalmistul; și nu vom înceta de a pune la locul lor pe acei „naționaliști,” pentru cari singura mântuire națională română e la — Roma.

Drept aceea, de astădată învăța-vom pe frații nostri uniți, ca înainte de a vedea gunoiul în vecini, să-și măture singuri casa.

Va fi aceasta și un răspuns la nedemnele însinări ce organul din Blaj a făcut la adresa clerului nostru român ortodox.

Sub titlul: „Cine-i de vină?” un preot român unit din archidieceasa de Alba-Iulia și Făgăraș, publică în „Gazeta Transilvaniei” Nr. 107. a. c. un raport din care dăm următoarele:

„Cunosc prea bine neajunsurile tagmei preoțești, căci însu-mi fac parte din această tagmă. Fie-mi permis însă a spune, că motivul nepăsării și apatiei de care este copleșită în timpul din urmă preoțimea noastră, zace nu în preoțime însă-și, precum s'ar pără, ci cu totul alt unde-va.

„Odată pusă pe tapet această chestiune, suntem datori cu toții a ne spune cuvântul, nu incriminându-ne reciproc, ci dorind sanarea rului, care cu adevărat amenință a reduce la nimic puterea de rezistență a clerului român unit, primejdie, ale cărei urmări abia se pot prevedea. Nu gust de polemică, ci constatarea adevărului m'a îndemnat să scriu acestea.

„Dumnezeul părinților noștri să ne ferească de soarta Rutenilor gr. catolici, dar prea-prea ne-am apropiat de prăpastie. Și rul e de așa, încât delaturarea lui foarte cu anevoie și numai cu o mână de fier se va putea face.

„Unde zace rul?”

„Nu în preoțimea rurală, ci în forurile intermediare, în protopopime, trebuie căutat.

Ași arăta cine-va brăul roșu printre Români, încă nu-i destul ca să zică: „am făcut visitație canonică.” Câți și cari protopopi îndeplinesc toate cele prescise? Nu mai zic nimic. *Esce, fiuni* vor fi, ce e drept, dar *esceptiuni*, nimic mai mult.

Preoțimea se intrunește de regulă în adunări așa

numite sinoade. Aceste adunări ar trebui să fie vatra, dela care să ia fie-care preot însuflețire și putere, ar trebui să fie teren de nobilă emulațiune, de discuție și clarificare a multor cestiuni pendente și arzătoare — că Doamne, multe mai sunt — dar programele astor-fel de adunări compuse întotdeauna de președinți — cări sunt earăși domnii protopopi — sunt atât de sterpe, cât pe unii dintre noi ne cuprinde mirarea, că pentru atari lucruri — puncte din program — suntem siliți a pierde timp și a face spese de drum.

„Dar mi-se zice: de ce nu faceți propuneri, modificări, de ce nu lărgiți înși-vă terenul? Pentru curiosul care mi-ar pune asemenea întrebare, răspund: Și oare nu s'au făcut destule încercări în asemenea înțeles? Și oare nu are ori cine e în curent cu lucrurile, cunoștință, că de multe-ori președinții sinoadelor preoțești, din propria autoritate, nebăgând în seamă nimic au cassat propuneri, Dumnezeu știe din ce motiv? Noi știm și asemenea lucruri și la cas de lipsă le putem spune și celor, care nu le știu...

Recunoașterea păcatelor e prima etapă a *mântuirii*.

În atențiunea „Unirei!“

Papalitatea

și influența ei socială-culturală.

„Instruind“ ar fi influențat „locțiitorul lui Cristos“ dacă ar fi declarat vrăjitoria de ceea ce este: non sens ne-creștin; dar „învățătura“ sa este o declarare sərbătorească a aceleia de anti-creștinism. „Locțiitorul lui Cristos“ „învăța“ pe creștini despre existența și acțiunea demonilor dîn ființe, despre daemones succubi et incubi!

Și papa a influențat „îmblânzind!“ De când e lumea nu s'au practicat așa îngrozitoare acte, sistematic, ca și acele „îmblânzite“ de papalitate cari au fost în vigoare sute de ani. Jertfele omenеști, ale popoarelor barbare, dispar în fața colosului de trupuri omenеști prefăcute în scrum, care se consumau în văpaia a mii de ruguri, pe cari le aprindea mâna papală, în numele lui Cristos.

Un sfruntat neadevăr istoric este ceea ce zice *Hergenröther*, spunând că Inocențiu VIII. prin bula sa (*Summis desiderantes* din anul 1484) „a căutat să aducă afacerea în fața judecării bisericești.“ *Inchisitorii papali Sprenger și Instătoris*, în parte adresanții bulei, declară hotărît că intențiunea lor este ca prin întocmirea metodei de a căzui pe vrăjitori („ciocan“) de aceea au vrut să se scape de goana în contra lor, pentru a instrui pe judecătorii lumești asupra proceselor de vrăjitori. Căci ei vęd, că singuri nu pot străbate decât o mică parte a Germaniei nordice, și pot aduna prea puțini vrăjitori pe seama mormanelor de ruguri. Trebuia să fie remediată neacțiunea judecătorilor lumești. Vrăjitoria ar fi o extraordinar de mare crimă lumească; și fiindcă este de datoră judecătorilor lumești de a decreta și aplica pedeapsa de sânge, ele pot contribui mai ușor la descoperirea vrăjitorilor (*Pars III. qu. 1. Ed. Lugd. 1669. p. 212.*)

Deja din cele dintâi propoziții ale bulei reiese dar cuprinsul său dogmatic. Inocențiu III. dorește dar, ca în baza bulei sale „să crească credința catolică“; pentru a produce, creșterea credinței, ea indică mijloacele. Scutul și creșterea credinței privesc dogmele. Și mai spune lămurit papa, că vrea să prevină „pierderea sufletelor“ și „periclitarea eternei mântuirii sufletеști.“

(Va urma.)

Sinodul Eparchial.

Ședința X.

S'a ținut în Arad la 13/26 Aprilie 1901. orele 3 d. m. în sala mare seminarială.

Președinte: Prea Sfinția Sa Domnul Episcop diecesan Iosif Goldiș. — Notar: Dr. George Popa.

Nr. 137. Înaltul presidiu prezintă rugarea mai multor credincioși din comuna Dorgoș, în care cer ca pământurile diecesane să se administreze prin comitetul parochial, fără a calcula spese de administrare.

Se transpune comisiei petiționare.

Nr. 138. Deputatul Ioan Russu Șirianu adresează P. S. Sale dlui Episcop Iosif Goldiș, următoarea interpelare:

„În Congresul național-bisericesc sub Nr. 129/881 s'au precizat arondările protopopiatelor, luându-se în același timp hotărîrea, că dela intrarea în vigoare a concludului, protopopii ce se vor alege nu pot să aibă reședința decât în centrul protopopiatului.

„Aveți P. S. Voastră cunoștință că în eparchia Aradului și anume pe teritorul consistorului orădan sunt doi protopopi: Nicolae Roxin și Petru Serb, cari deși aleși dela intrarea în vigoare a susmenționatului conclud congresual, nu au reședința în centrul protopopiatului.

„Dacă aveți P. S. Voastră cunoștință de acest fapt, nu credeți că ar trebui să intervină Consistorul pentru a face ca susnumiții protopopi să se conformeze concludului congresual?“

P. S. Sa dl Episcop declară, că va îngrijii de executarea concludului congresual, la ce interpelantul se declară mulțumit, ceea-ce Sinodul

ia la cunoștință.

Nr. 139. La ordinea zilei urmează raportul comisiei organizatoare; și raportorul Dr. Ioan Suciu cetește raportul delegațiunii congresuale către Sinodul eparchial despre activitatea sa în anul 1900.

La propunerea comisiei Sinodul după o discuțiune, la care iau parte deputații Dr. Nestor Oprean, Dr. Ioan Suciu, Dr. Nicolae Oncu, Petru Truța și George Ardelean,

și ia spre stire, avisându-se Consistorul a insista, ca anticipațiunile — împrumuturi oferite fondului de despărțire, să fie egale între ambele eparchii, totodată se invită de-

legațiunea, să satisfacă recercăei cuprinse în concludul de sub Nr. 92/1901.

Nr. 140. Se cetește rugarea profesorilor dela institutul pedagogic-teologic din Arad pentru ameliorarea dotațiunii și revisuirea Statutelor fondului de pensiuine.

Comisiunea prin raportorul ei Dr. Ioan Suciu propune :

„Deoarece-ce comisiunea esmisă cu concludul sinodal 94/900 n. a prezentat raport despre lucrările sale și nici Consistorul n'a prezentat sesiunei sinodale presente o propunere motivată în chestia ameliorării dotațiunii profesorilor, Sinodul să esmită o nouă comisiune sinodală de 5 membri, care va avea a-și presenta raportul său în termen de 3 luni de-a dreptul Consistoarelor ear' aceste se invită a lua toate măsurile trebuincioase pentru punerea în vigoare a unei posibile îmbunătățiri de salar încă cu începutul anului 1902, având a subșterne sesiunei sinodale proxime un proiect de modificare echitabilă a §-ului 8 din statute.“

Deputatul Dr. Aurel Halic presintă următoarea contra propunere : „Să se stavească pentru profesorii definitivi salarul fundamental în 2000 coroane și bani de cuartir 400 coroane.“

În discuțiunile urmate asupra propunerilor se recunoaște necesitatea ameliorării salarelor profesorilor și a funcționarilor, dar' nefiind încă echilibrat bugetul, Sinodul

primește propunerea comisiunei organizatoare și o ridică la valoare de conclud.

Nr. 141. La propunerea comisiunei organizatoare se aleg în comisiunea sinodală de 5, esmisă pentru stridierea cestiunei ameliorării dotațiunii profesorilor și a funcționarilor consistoriali, deputații : Vasile Mangra, Dr. Nicolae Oncu, Dr. Ioan Suciu, Dr. Aurel Halic și Sava Raicu.

Nr. 142. Urmează referada comisiunei epitropești asupra raportului special prezentat din partea senatului epitropesc dela consistorul aradan, relativ la echilibrarea bugetului pe baza concludului sinodal 95/900 și prin raportorul Dr. Ioan Suciu propune, ear' Sinodul enunță că :

ia spre știre raportul, cu adausul, că Consistorul este invitat a raporta Sinodului din an în an până la definitiva echilibrare a bugetului.

Nr. 143. Tot comisiunea epitropească prin același raportor presintă proiectul de buget pe anul 1901 pentru Consistorul din Arad, intrat dela același Consistor, care se stabilește în următoarele cifre :

I.

Pentru Consistorul din Arad.

A. Venite

a) Ordinare.

1. Spese de administrare eiactate pe fondurile și fundațiunile administrate 17243 cor. 43 fil.

2. Din venitul fondului bisericesc clerical la susținerea institutului teologic 60% ordinare,	25189 cor.
3. Din venitul fondului bisericesc-clerical la susținerea institutului teologic 30%, extraordinare	12597 cor. 50 fil.
4. Din venitul fondului școlar și aucta la susținerea instit. pedagogic 60% ordinare	3670 cor. 20 fil.
5. Din venitul fondului școlar și aucta la susținerea inst. pedagogic 30% extraordinare	1835 cor. 10 fil.
6. Din venitul fondului sinodal-congresual	461 „ — „
7. Contribuirea de 4 fil. de suflet dela parochii	10000 „ — „
8. Taxa de 1 coroană dela cununii	950 „ — „
9. Ajutorul de stat (vechiu)	18000 „ — „
10. Ajutorul de stat pentru catichetul din Timișoara	300 „ — „
11. Diverse venite	1000 „ — „
La olaltă	91246 cor. 23 fil.

b) Extraordinare :

1. Spesele de administrare neîntrate în 1900	932 „ 13 fil.
2. Cuota de venit	799 „ 28 „
3. Sidoxia episcopoească înainte de 1 Iunie 1899	2700 „ — „
4. Contribuția din 1900 reincasândă în 1901	3093 „ 68 „
5. Imprumut interimal din 1900, fond de despărțire	268 „ 29 „
6. Din anticipațiuni restituinde	800 „ — „
La olaltă :	8593 cor. 38 fil.
Suma venitelor ordinare	91246 „ 23 „
Suma „ extraordinare	8593 „ 38 „
La olaltă :	99839 cor. 61 fil.

B. Spesele

a) ordinare

I. Senatul bisericesc :

1. Salarul asesorului ordinar	2400 cor.
2. Adaus personal acestuia	500 „
3. Salarul directorului inst. pedagogic-teologic	3000 „
4. Salarul a 3 profesori de teol.	6000 „
5. Retribuțiunea protopopilor à 1000 cor.	11000 „
6. Diurne și spese de călătorie la esmisiuni	400 „
7. Contribuire la bugetul mitropolitan	300 „
8. Spese neprevăzute	400 „
La olaltă :	24000 cor.

II. Senatul școlar.

1. Salarul asesorului ordinar (totodată ca prof)	2600 cor.
2. Salarul a 4 profesori preparandiali $\frac{2}{2000}$ $\frac{1}{2400}$ $\frac{1}{2800}$	9000 „
3. Propunătorului de cant și musică	1600 „
4. Propunătorului de igienă și medic	1200 „

5. Propunătorul de economie și altor propunători	1800	"
6. Salarul învățătorului la școala de praxă	600	"
7. Încălzitul și luminatul institutului	440	"
8. Simbria la un econom și servitor	360	"
9. Recuizite de scris la institutul ped. teologic	200	"
10. Susținerea alumneului preparandial	5000	"
11. Catichetului dela școlile din Timișoara	1800	"
12. Catichetului " " " Beiuș	1600	"
13. Catichetului adaus personal	200	"
14. Catechisarea dela liceul din Arad și altor caticheți	1500	"
15. Ajutor alumneului din Timișoara	1600	"
16. Diurne și viatic la esmisiuni	800	"
17. Spese neprevăzute	800	"
La olaltă :	31100	cor.

III. Senatul episcopesc.

1. Salarul asesorului ordinar	2400	cor.
2. " referentului ajutător	1600	"
3. " secretarului consist	2400	"
4. " controlorului contabil	2400	"
5. " cassierului consist.	2000	"
6. " adjunctului contabil	1200	"
7. " arhivarului	1600	"
8. " fiscului consistorial	1600	"
9. Subvențiune fostului referent subst. Ioan Moldovan	600	"
10. Dotarea canceliștilor	3600	"
11. Simbria servitorului	720	"
12. Încălzitul și luminatul localului consistorial	600	"
13. Tipărituri pentru toate seantele	1000	"
14. Hârtie și recuizite de scris	600	"
15. Contribuție și echivalent	500	"
16. Conservarea edificiilor	600	"
17. Diurne și viatic deputaților sinodali	2200	"
Transpus :	26620	cor.
18. Ajutoare de caritate	400	cor. — fil.
19. Diurne și spese la esmisiuni	200	" — "
20. Spese neprevăzute	1000	" — "
21. Interese după împrumaturile luate din diverse fonduri	4409	" 61 "
22. Depurare din 47930'62 capital	8768	" 72 "
La olaltă :	40398	cor. 33 fil.

b) Estraordinare.

1. Sidoxia episcopescă intercalară din 1872/3 fondului instruct	2840	cor. 22 fil.
2. Venitul intercalară episcopesc din 1899 la dispoziție	1501	" 06 "
La olaltă :	4341	cor. 28 fil.
Venitele	99839	" 61 "
Spesele :		

I. Senatul bisericesc	24000	cor. —
II. " școlar	31100	" —
III. " episcopesc	40398	" 33
IV. " estraord.	4341	" 28
suma totală a speselor	99839	cor. 61 fil.

Nr. 144. La propunerea aceleiași comisiuni pentru Consistorul din Oradea-Mare se stabilește pe anul 1901 următorul budget ;

II.

I. Resortul plenar.

1. Salarul vicarului președinte	4800	cor.
2. " secretarului	2400	"
3. " asesorului referent	2400	"
4. " arhivarului	1200	"
5. Adaus personal la salarul arhivarului	200	"
6. Onorar fiscului	400	"
7. Salarul pentru scrietor	600	"
8. Spese de călătorie în afaceri plenary	100	"
9. Pentru ajutorarea bisericilor sêrace	1000	"
10. Competința sidoxială	1200	"
11. Spese sinodale	1200	"
La olaltă ;	15500	cor.

II. Resortul bisericesc.

1. Spese de călătorii în afaceri bisericesti	200	cor.
2. Retribuțiunea protopopilor	6000	"
La olaltă :	6200	cor.

III. Resortul școlar.

1. Pentru renumerarea caticheților	500	cor.
2. Pentru ajutorarea școalelor și acoperirea întregirilor la salarii	1250	"
3. Spese de călătorii în afaceri școlare	200	"
La olaltă :	1950	cor.

IV. Resortul episcopesc.

1. În contribuție și echivalent	360	cor. — fil.
2. Conservarea și repararea edificiului	600	" — "
3. Simbria servitorului	360	" — "
4. Lemne pentru cancelarie	260	" — "
5. Recuizite de scris pentru cancelarie	150	" — "
6. Instruirea cancelariei	100	" — "
7. Luminatul cancelariei	40	" — "
8. Tipărituri pentru toate resortele	400	" — "
9. Spese de călătorii în afaceri episcop.	600	" — "
10. Onorarul cassierului	100	" — "
11. Onorarul controlorului	100	" — "
12. Spese neprevăzute	200	" — "
13. Deficitul din anul trecut	955	" 82 "
La olaltă :	4105	" 82 fil.

Recapitulare.

I. Resortul plenar	15500	cor. — fil.
II. " bisericesc	6200	" — "
III. " școlar	1950	" — "
IV. " episcopesc	4105	" 82 fil.
La olaltă :	27755	" 82 fil.

Acoperirea budgetului.

1. Ajutorul dela stat	12000	cor.
2. Competința sidoxială	1200	"
3. Contribuiri eparchiale	5000	"
4. Taxe de la cununii	100	"
5. Cuota din venitul special școlar menit pentru ajutorarea școalelor	1250	"
6. Cuota din fondul bisericesc clerical comun	6000	"
La olaltă :	25550	"

Recapitulare.

I. Venite preliminate	25550 cor. — fil.
II. Erogățiuni preliminate	27755 „ 82 „
III. Deficit	2205 cor. 82 fil.

care deficit se va acoperi din economisări.

Nr. 145. Relativ la însărcinarea de sub Nr. 102/901 comisia epitropească propune și Sinodul decide :

a lua în budgetul anului 1901 încă 400 coroane pentru acoperirea speșelor de emisii și inspecțiune școlară pentru Consistorul aradan și aceasta suma să se acopere din economisări.

Nr. 146. Relativ la însărcinarea de sub Nr. 88/901 comisiunea organizatoare propune și Sinodul enunță :

Se însărcinează Consistorul plenar din Arad ca și până la sistemizarea postului de referent școlar ajutător, să se îngrijească de o putere ajutătoare la acel resort, ear pe sesiunea viitoare să vină cu propunere specială arătând din cari resurse ar avea să fie acoperit salariul unui referent ajutător la senatul școlar.

Nr. 147. Comisiunea epitropească raportează, că în decursul zilei de astăzi a scontrat cassa Consistorială și a aflat-o în ordine,

se ia la cunoștință.

Nr. 148. Tot acea comisiune raportează asupra propunerii deputatului Dr. Aurel Halic de sub Nr. 25/901 în cestia esarândării pământurilor fundațiunei Teodor Papp din Checheș și propune, ear Sinodul decide :

Consistorul este invitat a urma cu viiă atențiune, ca arendatorul pământurilor din Checheș să observe strict condițiunile contractului și în special ca pământul să fie lăsat poporenilor din Checheș în subarândă, pe lângă condițiuni posibil moderate.

Nr. 149. Comisiunea petiționară propune și Sinodul

releagă petițiunea credincioșilor din Dorgoș la Consistorul aradan

Nr. 150. Comisiunea budgetară prin referentul ei Gerasim Serb propune stabilirea următoarelor speșe împreunate cu sesiunea presentă Sinodală.

1. Pentru deputații din districtul Consistorului aradan 2285 cor. 88 fil.

2. Pentru deputații din districtul Consistorului Orădan 652 coroane 96 fil., ear Sinodul

aseamnă suma de 2938 coroane 84 fil. la cassa consistorială din Arad.

Nr. 151. Pentru autenticarea protoalelor rămase neautenticate în plenul ședințelor

se designează deputații sinodali din loc.

Nr. 152. Înaltul Presidiu își exprimă mulțumirea pentru „măreța ținută a Sinodului“ care ținută îi servește de nutriment sufletesc și-l întărește în credința, că e puternică tulpina, pe care se înte-

mează speranțele sale în lupta grea pentru binele bisericii.

Deputatul Gherasim Sêrb înaltă rodnicia sesiunei actuale, care sigur va satisface pe eparchioți și rezultatele obținute revin în prima linie meritului P. S. Sale Dlui Episcop care cu tactul și înțelepciunea sa a condus afacerile în astfel de direcțiune și-l asigură că tulpina sinodalității este destul de tare, ca să-l poarte tot înainte spre binele bisericii.

Iosif Goldis, m. p.
Episcop președinte.

Dr. George Popa, m. p.
notar.

Acest protocol s'a cetit și autenticat în ședința subscrisei comisiuni sinodale ținută în Arad la

Iosif Goldis, m. p.
Episcop.

Augustin Hamsea, m. p.

Ioan I. Papp, m. p.

Vasile Mangra, m. p.

Petru Truța, m. p.

Dr. Nicolae Oncu, m. p.

Ioan Beleş, m. p.

Russu Șirianu, m. p.

Roman Ciorogar, m. p.

Dr. Sever Ispravnic, m. p.

Predică, *)

pentru Dumineca a II-a după Rusalii.

„Să lucrați cu mâinile voastre.“
(I. Tesaloniceni V. 11.)

Iubiților Creștini!

Marele Dascăl al lumii — Iisus Cristos Fiul lui D-zeu — se coboară la țermurul mării Galileei ca să inscrie la școala sa D-zeească învățacei. „Și umblând Iisus pe lângă marea Galileei — cum scrie Sf-tul Matei (IV. 18.) a văzut pe doi frați, pe Simon, ce se numește Petru și pe Andrei fratele lui, aruncându-și mreja în mare (că erau pescari) și a zis lor : Veniți după mine !“ Ce Te îndeamnă Iisuse, bunule, să-ți cauți învățacei pentru școala Ta atât de înaltă la marea Ghenizaretului unde prea bine ai știut că se adună numai pescari sêraci fără nici o avere, cari trăesc numai din vênarea peștilor, din lucrul mânilor ? Au nu era mai bine să-ți fi căutat ascultători pentru învățăturile Tale a-tot înalte, mai bine din tagma bogăților, a familiilor celor văzute, a cărturarilor și a fariseilor pe cari mai bine i-ai fi învățat, fiind ei înșiși cărturari și oameni cu stare bună, nu ca acești pescari sêraci și neînvățați ? E mirare pentru noi creștinilor dar', ce a avut să facă Iisus bunul, dacă într'atâtea rînduri i-a cercat, i-a chemat prin toți prorocii sei din legea veche ; prin marele său proroc Ioan, ba în urmă El însuși, Dascălul cel mare însuși i-a chemat, i-a luminat despre învățăturile sale și ei n'au vrut să-i urmeze : Unul că avea avuție multă ; altul fiind destul de învățat îl desprețuia ; alții fiind diregători înalți bisericesti și lumești cu plăți bune se daseră lenei sau trândăviei

*) Cu puțină modificare în exordiu se poate rostii ori-șicând.

și nu mai aveau grije. Așa erau căpeteniile jidovilor; ear' o seamă de oameni neînvățați și sērăci, de profesiune pescari, se trudeau zi și noapte cu pescuitul, din care pe lângă toată iscusința și diligența lor, abea își puteau împlini lipsele casei. La acești sērăci, fără moșie și necărturari — dar' foarte diligeți se îndreaptă Iisus, nevězându-se măcar odată în vieată, fără nici o măestrie de cuvânt, fără nici o făgăduială de bani, ba în loc d'ale ușura biata soarte, le-o mai și îngreunează și fără a le spune cine e dînsul îi cheamă: „Veniți după mine și vă voi face vênători de oameni“ (ib. 19.) Din pescari simpli, vênători de oameni; o sarcină cât nu mai se poate de graa și cu mult mai nemulțumitoare. Dar' ce nu face diligența lor — sau sirguinta după lucru, fără d'a cere vr'o plată, fără nici o condițiune „îndată lăsându-și mreșile au mers după dînsul.“ (ib. 21.) „Și de acolo nainte mergênd a vêzut pe alți doi frați, pe Iacob alui Zevedei și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedei tatăl lor, cărpindu-și mreșile lor, și a chemat pe dînși.“ Sērmanii de ei, li-se rupseră mreșile pescuind; și sērăcia mânase și pe bêtrânul Zevedei pe mare să pescuiască, răpindu-i odihna atât de bună la bêtrânețe. Dar' ce nu face sirguinta d'a lucra. Uită de osteneală și bêtrânețe. Acești frați dați cu necazurile la o simplă chemare alui Iisus, lasă feciorii pe tata numai cu „năimiții.“ (Mc. I. 20), lăsară corabia pe mare, nu iau nimic cu dînșii ci așa goi de sērăci și flămânzi cum erau „merg după dînsul.“ (ib. 23.)

Ei n'au luat nimic dela tatăl lor; noi însă să luăm dela dînșii *pildă de diligență neostentită și chiverniseală bună, ca lucrând cu mâșile noastre, să nu ducem lipsă de nimic.*

Eată Cristoase! Eu neiscutitul Têu pescar arunc mreșă Ta în marea acestei lumi, ca să pescuiesc pe fii mei sufletești cei leneși, și să-'i rușinez pentru trândăvia lor, ear' celor sirguincioși să le arêț plata.

Coboară te Doamne în corabia noastră azi și mă învață cum să arunc mreșă Ta!

Acum arunc mreșă iubitelor, să n'o rupeți însă cu neascultarea voastră frașilor!

* * *

„Să lucrați cu mâșile voastre!“ Nici nu este o zi mai potrivită și un timp al omului mai ales ca acesta când v'ași putea mai bine îmbărbăta cu cuvintele pline de sirguintă ale Apostolului Pavel trimise locuitorilor din cetatea Tesalonic, ca și acum primăvara când până și cel mai mic verme al pământului se deșteaptă din somnul trândav al iernii și se apucă cu sirguintă de lucru. Earba crește, pomii înfloreșc, paserile încep a-'și face cuiburi, ear' altele duse peste iarnă în țeri străine — călduroase — se pregătesc de călătorie, să vină earăși la noi; albinele adună cu sirguintă neasămênată dulceața din flori și lucrează zi și noapte la fagurii cei dulci; furnicile ies din mușunoaiete lor ca să-'și vadă de hrană și ca să-'și clădească alte căsuțe în locul căroră iarna

groasă le-a prăbușit și ploile grele le primejduiesc vieața. Soarele încă lucește mai frumos, încălzitor și cu un farmec redeșteptător la muncă; zilele cresc, nopșile se scurtează din ce în ce; nourii plini cu apă se revarsă acuși-acuși; *în cer tună ca să deștepte și pe om din trândăvia ernii și să iasă la lucrarea pământului, la acest E d e m, plin de bunătăți pentru omul silitor.* La lucru ne îndeamnă firea întreagă, la sirguintă în lucru ne mână mintea noastră și la diligență neobosită în lucrare ne împing vremurile grele și mașterile zile în cari am ajuns și trebuie să trăim noi oamenii. Pentru lucru a făcut D-zeu pe om și ca să aibă ce lucra a făcut pământul, această moșie mare dată oamenilor pentru lucru și traiul vieții „ca să lucreze pământul“ (Facere III. 23.)

Ce întimpinăm noi însă în vieată? Ce vedem noi osebit acuma frașilor când dricul lucrului ne-a cuprins și greul vieții ne apasă din zi în zi tot mai tare? Și ce întimpin eu la voi Creștinilor? Cum stă stupul meu? Am luat de seamă că în loc d'a roși să prăpădește coșnița din pricina că s'au înmulțit trântorii, s'a încuibat lenea și trândăvia, acest păcat de moarte, unul din cele 7 capete ale „bălaurului mare roșu“ (Apoc. XII. 3.) în această obște creștinească. Am găsit rēul și caută să aplic buruisna lecuitoare; și dacă voi fi poate mai aspru ca de altă-dată cu învêțătura de azi atingênd în mod rușinător pe fii mei cei leneși, ear' pe cei sirguitori de-i voi lăuda și îmbărbăta, să nu vă cadă cu greu, nu, pentru-că cu cât e morbul mai greu cu atât și leacurile mai amare; mai amare pentru moarte, dulci însă pentru vieată.

Imi închipui filor cum ar alerga toată lumea la acela, ziua și noaptea, și ce n'ați da și voi acela, care v'ar striga azi: „Veniți după mine că am găsit leacul sērăciei, cine se va folosi de el va ajunge bogat!“ De l'ați auzi pe acela strigênd acum afară aceste vorbe, m'ați lăsa singur și l'ați ispiti cum se poate omori sērăcia. Nu trebuie să alergați căutând pe acela, nu trebuie să dați nimic, filor, căci eată-mă aici eu omul vostru dorit, care m'am pregătit cu leacul cuvântului meu de azi ca să omor un cap al „bălaurului mare roșu“, să omor lenea, trândăvia care ne aduce nouă sērăcia de care se plânge azi toată lumea. Una însă cer dela voi filor: să mă ascultați și să-'mi urmați!

„Veniți după mine“, fu chemarea lui Iisus către cei 4 pescari, cari lăsându-și toate ale lor la mare, pe tată și corabie, lasă ocupațiunea lor cea mai de frunte din care trăiau, de și sērăcește, dar trăiau, și merg după Iisus ca să înceapă a vena cu și mai mare sirguintă nu pești, ci oameni. Eată o sirguintă neobosită de a lucra, acei 4 apostoli aleși de Cristos cari îi urmară numai-decât. Acest fel de diligență neobosită voiesc a planta și în inimile voastre și atunci lenea va fugi de sine și sērăcia se va schimba în fericire și îndestulare deplină.

De au fost vremuri grele, de au fost lipsuri și neajunsuri între oameni, apoi aceste zile în cari trăim

noi fraților sunt dintre cele grele, cele mai amare și rele! Dacă am ajuns fiilor a cunoaște greutatea ce ne apasă, n'am fi oameni dacă n'am căuta să ne ușurăm acest greu al vieții noastre; și nu ne putem desrobi, nu ne putem întrâma câtă vreme lăsăm să intre în casele noastre trândăvia sau lenea, acest fur viclean și ascuns al vieții noastre. Precum furul ce a ajuns a intra în casă fură și prădează tot ce află, ba nu de puține-ori se întâmplă și auzim, că nu numai a jăfuit toată averea ci a ucis sau omorât și pe stăpânul casei, așa este și lenevirea, care ca și moliile ce au ajuns în cojoc rod pe nesimțite blana întreagă și fac lucrul cel mai scump fără de nici un preț, așa prădează și trândăvia, acest lotru mare, mai întâi averea omului și apoi îi ucide și sufletul. „Lenea — scrie S. P. Vasile din Capadocchia — este noaptea sufletului. rușinea pământului, mormântul omului viu și isvorul tuturor răutăților.“

Deși ar moșteni un om leneș bunătațile pământului, pe nesimțite se duc toate, pentru-că fie grânarul cât de plin, dacă tot iai și nu te mai sirgueși a căra nimic, te trezești că e gol, și numai atunci cunoști că ce ai avut și cum s'a dus de iute. Câți trândavi nu-i vedem perind de foame pe ulițe? Câți prin nelucrare au prădat averi mari d'ale părinților și la urmă stau închiși între pereții tribunalelor? Pentru-că trebuie să știți iubiților că acest rău, acest morb pe nesimțite și înșelător, are urmările cele mai grele. Precum veninul de șarpe jucând în trupul omului îl umflă, îl face fără de formă, și nu peste mult moare omul, așa și lenevirea, veninul diavolului, intră în toate părțile alese ale omului, îl diformează, îi mănâncă averea, îi strică chipul trupului căci un trândav n'are nici când chip sănătos; în cele din urmă pierde încrederea oamenilor, pierde omenia îi roade sufletul, se îngroapă însuși pe sine, sau în mormântul morților, sau în mormântul zidurilor.

Trândavul după-ce a prădat averea toată, pân-dește ca și o pasere de noapte, nu lucrează că e leneș, nededat, moleșit; ar mânca însă bine și ar bea, trebuie să se ocupe dară cu fel de fel de gânduri cum ar putea să fure, cum să spargă și jefuiască averea celui-ce prin diligență neobosită în ani și ani de zile trudindu-se și-a câștigat o anumită sumă de bani, pe cari leneșul devenit la urmă l o t r u îi răpește într'o noapte, i-se dă însă de urmă, e legat dus sub pază, făcându-se, cum spune cu drept Sf. mare Vasile „rușinea pământului.“ Alt leneș cearcă la viața unuia sau altuia; altul se deprinde cu fel de fel de păcate omoritoare de suflet; căci așa e trândavul, e leneș până are, ear' sirguincios după-ce nu mai are, nu însă în muncă cinstită și aducătoare de roduri bune ale vieții, ci dimpotrivă: pe căi ascunse, cu pierderea sufletului.

A căror prunci plâng mai mult de foame, dacă nu a leneșilor? Cari umbliă gol, fără căpătâiu de

dormit, dacă nu trândavii? În care casă e mai mare sfada și nemulțămirea decât într'aceea unde s'a încuibat sărăcia, pe urma lenevirei? Și cari sunt cei mai primejdioși oameni pentru țeară, pentru biserică, pentru școală și în scurt pentru lume, ba pentru ei înșiși, decât cei-ce-și petrec viața în nelucrare! Cu cât o țeară, o națiune, un oraș sau sat, are cetățeni mai sirguincioși, cu atât mai mare e fericirea și indestulirea în toate și cinstea lor mai văzută.

Acestea iubiților despre cei leneși; și mai avem încă de zis. Te întreb creștine leneș, cu glasul Sf. Scripturi: „Până când o leneșule zaci și când te vei scula din somn? Puțin să dormi și puțin să șezi și puțin să dormitezi și puțin să-ți îmbrățișezi pieptul cu mâinile, că apoi 'ți-va veni ție ca un fur sărăcia, ca un călător rău sărăcia și lipsa ca un bun alergător.“ (Pild. I. Solom. VI. 9—11.) „Până când o, leneșule?“ Până când creștinii mei!? De ce ne-a dat D-zeu aceste brațe tari și îndemnatice la lucru? Aceste picioare atât de bune de alergat și acești ochi și minte înțeleaptă? Pentru ce le avem? De lași ferul să ruginească cum te vei mai folosi de el? De-ți va intra sărăcia în casă ca un fur, cum te vei scăpa de ea, dacă nu prin silință neobosită întru toate lucrurile tale? De intră lotrul să ne prădeze averea, au nu strigăm din rășputeri după ajutor? De nu vrei să te ajungă „lipsa ca un bun alergător“ „să nu dai somn ochilor tei, nici să dormitezi cu genele tale! Ca să te mântuești ca o căprioară din cursă și ca o pasere din laț.“ (ib. 45.)

Lucrează pământul tău: „Lucrați cu mâinile voastre“ căci lucrul întărește atât brațele, trupul nostru, cât și bunăstarea noastră pentru vremuri când cădem la pat și îmbătrânim. Strânge-ți-vă faguri dulci ca să aveți în vremuri de zile amare. Luați pildă dela furnică: „Mergi la furnică o leneșule și urmează văzând căile ei și fi mai înțelept decât dînsa; că aceea nefiind lucrătoare de pământ, nici având pe cineva să o indemne, nici sub stăpân fiind: Iși gătește vara hrană și multă strinsură face în vremea secerișului. Sau mergi la albină și vei cunoaște cât este ea de lucrătoare, și cât de curat lucru face.“ (ib. 6—7.)

Stringe-ți-vă fagurii voștri în cojnițele noastre naționale — în caselle noastre de păstrare românești, căci pentru acel scop s'au înființat și se înființează aceste așezăminte folositoare nouă, numai dacă vom fi sirguincioși și vom aduna cu sirguință neobosită fagurii noștri, nu însă cu ușurătatea lenevitoare a ridicii sume de bani cu trebuință și fără nici o trebuință și așa a ne îngloda în datorii și a vinde astfel averea moștenită dela părinții noștri; căci instituttele de păstrare sunt pentru rodurile noastre strinse cu sirguință, și numai în a doua linie: pentru împrumutări, dar' acelea numai în casuri de mare neputință făcându-se, nu după-cum v'ați dat iubiților și voi, pentru ori-ce lucru neînsemnat ridicați bani cu grămada, cari nesocotiri de multe-ori

prea pripite au adus trei părți din oameni la sapă de lemn. Aceasta e lenevirea cea mai rea a lumii de azi căci s'au dat oamenii a se duce la institutele de bani ca și la podul lor; ridică sirguinta altora cu ușurință, ear' la urmă o plătesc cu amar.

Mai vine a se socoti ca o lenevire foarte mare, ce roade ca și șoarecele în ascuns la multe din cojnițe fagurul, și femeile noastre — cari s'au lenevit peste măsură. Nu urmează pe bētrânele noastre de mult cari toată îmbrăcămintea ce se ținea de casă lucrau cu mânilor; și vă aduceți aminte cât de trainice și frumoase erau acelea și cât de puțin se cheltuia cu pregătirea lor; ear' acum mă doare inima când văd cum se prădează banii crunți ai plugarului nostru atât de necăjit și strimtorat din toate părțile, pe lucruri cu totul străine nouă și fără nici o trăinicie, — numai pentru o c h i. Ar fi timpul surorilor să luați earăși furca și rēsboliul vostru și cu acelea să îmbrăcați casa voastră și pe voi; cruțați și vă sirguiți „lucrând cu mânilor voastre“ că muerea harnică ține casa, ear' cea nemuncitoare o prădează pe ea. „Agonising lână și în an făcut cu mânilor sale lucruri de treabă“ (Eclisiast. XXXI. 13.) Ascultați muerilor harnice; „Fost-au ca o corabie, ce face neguțatorie departe, stringe avuția sa.“ (ib. 14.) „Gustat-au că bine este a lucra, și nu se stinge lumina ei toată noaptea;“ (ib. 18.) ear' aceasta mai ales să vă însemnați fraților și fiilor! „Muere muncitoare cine va afla, mai scumpă este una ca aceasta decât pietrile cele de mult preț.“ (ib. 10.)

Lucrați fraților! Lucrați ficelor! „Lucrați cu mânilor voastre“ căci cu cât mai mult lucrați, cu cât vă ocupați cu lucrul vostru; trupul vi-se oțelește, ear' sufletul crește, fiind ocupațiunea adevărată hrană. Cu cât umbli cu ferul mai adese, cu atât mai frumos va scilipi acela; cu cât arăm noi fraților mai de multe ori pământul nostru cu atât mai bun se va face, ear' spinii și buruenile mai curând vor perii; ear' o holdă lăsată, părăsită, se va sălbăticii încurând și o vor lua spinii și mărăcinele, ca și pe omul leneș poftele cele urite căci scris este: „Poftele omoară pe cel leneș că nu voesc mânilor lui să facă ceva.“ (Pild. I. Solom. XXI. 15.)

Ear' voi iubitorilor creștini, pe cari lenevirea nu v'a cuprins și cari ați umblat în calea sirguintei întru chiverniseală neobosită ridicându-vă casele voastre la stare bună, pe cale cinsită, înălțându-vă numele vostru printre cei leneși ca și un diamant sau peatră scumpă printre cele de nici un preț; urmați cu sirguintă tot înainte că văzându-vă leneșii, în chipul cum îi deșteaptă soarele din culcuș și se rușinează că i-a trezit — să-i rușinați voi cei harnici să se spărie trândavii, să se deștepte de soarele diligenței voastre și să urmeze vouă. Prin foc și apă se întărește ferul așa și omul prin muncă și diligență neobosită în lucru, se ridică în bună stare. „Ear' de nu vei fi leneș, veni-va ca un isvor seceri-

șul tău, și sēracia ca un călător rău va fugii dela tine“! (ib. VI. 12.)

Fie mustrarea și dojenirea aspră de azi, către fii mei cei leneși — cari îngroapă talantul cel bun în pământ „și au ascuns argintul Domnului său.“ (Mat. XXV. 19.), lauda și plata celor sirguintoși, precum ca și o îndemnare sfântă aceloră spre diligență neobosită în lucru. „Să lucrați cu mânilor voastre!“

Atot bunule Părinte și Impērate de veci! Care ai poruncit pământului la facerea acestei lumi „să răsără pământul earbă care să samene sēmēnta după fel și asemēnare“ (Facere I. 11) „și s'au făcut așa.“ Te rugăm azi cu umiliția inimilor noastre: Aibi prea lăudate Doamne D-zeul nostru, rugămu-ne Ție, aibi milă și îndurare de satul — (orașul) Tēu acesta și poruncește viforelor, ploilor grele și grindinei să nu se descarce asupra hotarelor noastre, căci rugămu-Te Cristoase prea bunul nostru iubitor Tată, caută cu ochiul Tēu cel atot sfânt și luminat asupra silințelor depuse în holdele noastre, cari sunt „albe și aproape de seceriș“ (Ioan IV. 35.) și le păzește pe ele nevētamate, ca să ne putem bucura de oste-neala și sirguinta noastră în vremea de seceriș; ca să adunăm fructuri pentru vieța trupului dar' osebit pentru a sufletului nostru, care stă în creșterea bisericii și a școalei noastre naționale. Fă Doamne satul nostru Canaanul Tēu fericit de odinioară! Ear' pe fii mei sufletești cei leneși să-i deștepte atotputer-nicia Ta, și razele soarelui Tēu cari străbat adâncurile, să pomenească cugetul lor cel trândav și leneș spre diligență neobosită în lucru căci a sunat ora a 11-a de trândăvie a Romanului. În această nădejde ne închinăm Ție Treime atot sfântă: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh acum și întru toți vecii. Amin!

J a b a r, 19/1 Maiu 1901.

Ioan Nicorescu,
preot.

Disertație

ținută la 6/19 Martie, la conferența preoțească din tractul Tinca, de preotul din Tămașda, **Alesandru Vasădi.**

Onorată conferență preoțească,

Dorind a mă ocupa de tema: „Ce ar fi de făcut ca credincioșii noștri să îmbrățișeze industria de casă și comerțul“ nu pot da uitării inițiativa organelor noastre superioare, încât privește ținerea conferențelor preoțești, unde preoții ca într'un cerc familiar își pot schimba părerile asupra grelelor condițiuni de astăzi în cari se află față cu multe apucături defectuoase ale poporului, pentru a-l scoate din actuala starea materială, care se poate îmbunătăți. Rēul se poate sana prin mijlocul indicat de sus, prin lățirea clasei de mijloc a industriașilor de casă și comercianților.

Precum nu trebuie să uităm, că nimic nu există ce ar putea scuza pe un funcționar de a putea fi punctual

Urmează în supliment.

supliment la „BISERICA și ȘCOALA“ Nr. 21.
Anul XXV,

și conștientios în oficiul său, așa și pe preot dela implinirea datorințelor sale ce l-ar putea reține? Mai vârtos în zilele de astăzi — față cu curentul ruginit al timpului? Am luat cu toții asupra noastră sarcina apostoliei, nu ne este deci permis să uităm, că această sublimă carieră nu este preșărată cu flori, ci este plină de spini, printre cari avem să trecem, ca să dobândim fericirea. Se cer dela noi sacrificii, cari însă nu sunt peste puterile noastre, având noi destule ocațiuni în afară de biserică de a conlucra prin faptă și cuvânt la deșteptarea neamului nostru și la ridicarea școlii.

Astăzi ne este la toți — deși la aparență s'ar vedea mai ușurată — dar în fond viața ne este mai grea. Ar fi însă mult mai trist, dacă o astfel de viață ar rămânea moștenire urmașilor noștri. Ei au un drept însemnat de a pretinde dela noi a-i lăsa în condițiuni mai bune. Aceasta este de sigur și dorința fie-cărui dintre noi. Acestei dorințe îi vom satisface însă numai atunci, când vom lupta cu toții pentru sanarea rețelilor ce bântuie poporul nostru; ear pentru a-l scoate din această sărăcie, avem nainte un mijloc bun pe care îmbrățișându-l, el va progresa materialicește.

Primul factor, chemat a lucra întru lățirea clasei de mijloc, este preotul precum și învățătorul. Este grea această datorință, dar este foarte sublimă și foarte multămitoare pentru cel ce o va îndeplini cu scumpătate. Ce-e drept în situațiunea de astăzi rolul ei are biserica și reprezentanții ei față de școală este mult mai greu, decât ce era până aci, căci față cu celealalte națiuni poporul nostru și astăzi e înapoiat. Și oare ce-e cauza? Nimic altă, decât neinteresarea lui în măsură recerută față de învățământ și prin învățământ față de cultul divin, cari ca 2 factori principali, unul fără altul nu pot fi, nu exista, căci bine știm, că ceia-ce seamănă școală, aceea cresc și întăresc biserica. Neinteresarea poporului nostru însă față de cultul divin, nu în acel sens trebuie să-l înțelegem, că doar' nu i-ar plăcea să cerceteze sfânta biserică, ci în sensul, că nu e cu luare aminte la cele auzite, la ceia de trebuință.

Și această neinteresare se poate observa cam de comun la aceia, cari nu știu carte și scrisoare. La unii ca aceia, în genere vorbind, le poți explica evanghelia zilei cu cuvinte ori cât de alese, căci dacă îl vei întreba ce a înțeles din toată învățătura preotului, te va cuprinde mirarea, că-ți va răspunde: zău, eu nu știu; ba mă duc și mai departe, în zile de vară — când căldura și greutatea zilei face oareși-care impresie asupra omului lenes, — sunt într'ăștia, cari prefer mai bine somnul, decât a-și ascuți mintea atenți fiind la cele petrecute. Asta apoi se poate numi o patimă generală între ai noștri, ne dezvoltat fiind în măsură recerută simțul gândirii, la ce în primul loc e cauza preotul și învățătorul.

Astfel și în chipul asta înțeleg eu neinteresarea poporului nostru de cultul divin. Avem noi altcum și între ai noștri și oameni cu carte și cu cuget sănătos; dar precum la ori ce chestie așa și eu în disertația mea trebuie se mă ocup — încât împrejurările îmi permit — cu lăturea slabă a lucrului. Toate astea purced din lipsa de învățământ.

Numai îngrijirea de educațiune este dar și astăzi cel dintâiu și mai puternic mijloc, care va putea face, ca biserica să reverse darurile ei binefăcătoare asupra poporului ce conduce; numai îngrijirea de educațiune, numai învățătura poate fi în ziua de astăzi cel mai eminent mijloc în urma căruia poporul nostru să poată îmbrățișa industria de casă și comerțul.

E de dorit întru realizarea acestui mijloc ca preotul în tot momentul să fie un spriginitor al învățătorului și peste tot al școlii, ca astfel spriginit să-și poată îndeplini și el mai cu acuratețe greaua lui funcțiune.

Primul mijloc prin ce poporul nostru ar pute îmbrățișa industria de casă și comerțul este învățătura, căci prin învățătura își îmbogățește elevul mintea auzind explicându-i-se de către învățător și despre lucruri, pe cari el îmbrățișându-le eșind din școală, să fie de folos. Și pe când învățătorimea noastră are ore din industria de casă — dacă nu mă înșel — pe când sunt în institut ca pedagogi, ear dacă ies din școală mi ar plăcea să știu dacă ei învață industria de casă și în teorie și în prăcsă la pedagogie, pentru ce nu le aplică cele învățate și dacă pășesc în viață ca dascăli față cu elevii școlii? Să le preleagă elevilor în școală, ca astfel ei în curat fiind cu teoria să-i introducă în lucru, precum ar fi de es. legarea coșerilor de pâne, legarea coșerilor de nule, legarea pălăriilor de paie și apoi din astea purcedând, interesându-se zi de zi tot mai tare și îndemnându-se unul din altul, vâzând unul pe altul, să învețe legarea și facerea coșurilor de cocii (care), legarea grăpiilor de spini, prin care economul zilele de iarnă și le-ar întrebuința pentru câștigul casei, ear nu ca până acolea în lene și povești. Sunt comune unde legarea coșurilor și a leșilor precum și legarea coșerilor de nule așa mare câștig aduc respectivilor, care neguțătoresc cu ele, încât zi de zi îl vezi cum progresează materialicește. Lucru firesc, că în așa loc, unde poporul a început a se trezi, comuna politică datorință are a se îngriji de plantarea cât de mult a nuelelor, sau eventual a altor lucruri, cari sunt de realizat în acea comună.

E de dorit dar întru realizarea acestora, ca prin școală să se dea elevilor și prin ei poporului mai multă cultură cu folos practic pentru viață, căci pe lângă activitatea învățătorului, preotul în catec isațiune dacă nu va pregăti tinerimea pentru viața practică la toată ocașiunea binevenită cu vreme și fără vreme, ear' pe bărbați în biserică prin cuvântări acomodate împrejurărilor, atunci poporul și în viitor va fi față de cultul divin tot cu acea nepăsare, precum și până acum. (Va urma.)

D I V E R S E.

* *Alegere de protopop.* La 4 Iunie s'a ținut alegerea de protopop în Halmagiu, sub conducerea dlui protopop Dr. Trăilescu. Dintre candidați au obținut d-nii: I. Groza 53 voturi; Cornel Lazar 10 v.; F. Leuca 3 v.; s'au pus în urmă și 4 buletine albe.

* *Asociațiunea Națională Aradană.* Luni, a doua zi a Sf. Rusali s'a ținut adunarea generală a „Asociațiunei Naționale Aradane“ sub presiul Magnificenței Sale d-lui St. Antonescu, vice-președinte al Asociațiunei, președintele, P. S. Sa dl Episcop *Iosif Goldiș*, fiind indispus pentru a pute participa. Atât raportul general al Direcțiunei cât și rapoartele speciale, și în special raportul cassierului au fost luate la cunoștință de adunare. S'a votat mulțumire pentru darurile făcute Asociațiunei, și s'au proclamat nouii membrii înscriși, apoi Direcțiunea s'a restaurat în modul următor: Director I: P. Truța; director II: Vasilie Goldiș; secretar: S. Secula; cassier: S. Raicu; controlor: I. Herbai; bibliotecar: Dr. I. Petran; fisc. Dr. I. Suci; econom: I. Ștefanuț; membrii: P. C. Sa V. Mangra, C. Sa I. Ig. Pap, I. Beleş, M. Veliciu, Dr. N. Oncu, C. Sa R. Ciorogariu, I. Russu, G. Purcariu, Tr. Vătanu, Dr. I. Raț, C. Don, Iust. Olariu.

* *Intâia carte de scriere și cettre, de Enea Hodoș*, profesor, aprobată de înaltul minister al cultelor și instrucțiunei publice și de Consistorul diece-

san din Caransebeș, a apărut în a 2-a ediție, și a fost aprobată și de Consistorul diecesei Aradului, pentru usul școalelor noastre populare.

Atragem atențiunea învățătorilor nostri asupra acestei cărți bine întocmită și care a fost întrebuintată cu bun rezultat la școalele în cari până acuma a fost introdusă.

* **Mulțămîta publică.** Ilustrul d-n V á s á r h e l y i László membru în casa magnaților și director executiv la căile ferate de la societatea „Arad-Csanádi” cu ocasiunea vizitărei bunurilor sale din Cermei, a dăruit pe seama a-tei biserici gr. or. române 200 coroane. Subscrisul și pe această cale aduc mulțămîta în numele comunei bisericesti. Cermei, la 23 Maiu 1901. — Dimitrie Popovici preot, preș. com. parochial.

A v i s

către absolvenții institutului teologic ort. rom. din Arad
din anul școlastic 1896/7.

De oarece obligamentul nostru moral de a conveni la 10 ani, după absolvirea institutului, convocat fiind spre păstrare fiertatului Romul Roșescu, care ar fi trebuit să ne și convoace — a perit — îmi iau libertate a vă aduce aceasta la cunoștință și a-vă ruga să-mi avisați fie-care pe o cartă de corespondență ubicațiunea și posta ultimă a fiecăruia, că învoiți sunteți cu aceea, ca să convenim acum la 5 ani cu abatere dela obligamentul vechiu perit!

Bucovăț (Bukovecz p. u. T.-Remete) 23 Maiu v. 1901.

Corneliu Ghergha,
paroch ort. rom.

Nr. 10/1901.

Convocare.

Se convoacă adunarea reuniunii despărțemîntului Boroșineu pe 20 Iunie a. c. st. n. în comuna Somoșches la școala învățătorului Mihai Leucuța pe lângă următorul program:

- 1) Chemarea Duchului Sfânt.
- 2) Asistare la examenul final.
- 3) Deschiderea ședinței prin președinte.
- 4) Constatarea membrilor prezenți.
- 5) Obiecțiuni asupra examenului.
- 6) Raportul casierului.
- 7) Raportul bibliotecarului.
- 8) Raportul controlorului.
- 9) Propuneri și interpelări.
- 10) Unde și când se va ține ședința viitoare.

Zărand, la 5 Iunie 1901 st. n.

Lazar Oprean, m. p.
președinte.

David Balinth, m. p.
notar.

Concurse.

Conform ordinațiunei Venerabilului Consistor eparhial gr.-or. orădan de sub N-rul 1470/236 sc. 1900 se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala gr.-or. din Beliu ppresbiteratul Beliuului cu termenul de alegere în 24 Iunie (7 Iulie) 1901.

Emolumentele anuale sunt: 1) Cuartir liber cu 2 chilii și două grădini de legume. 2) O grădină mare de 1 jugăr cu pomel frumos, a căreia venit curat anual e 120 cor. 3) 1/2 sesiune pământ arător, al cărui venit curat e 322 cor. 4) 5 cubule grâu a 12 cor. de tot 60 cor. 5) 5 cubule cucuruz a 10 cor. de tot 50 cor. 6) 4 metri lemne de foc a cor. de tot 40 cor. — Bani gata: a) dela credincioșii bisericii 48 cor., b) dela domepiu 62 cor. e) Interesele fondului școlar 140 cor. d) Ajutorul diecesan 100 cor. — Venitul cantoral: Dela înmormântări, dacă va petrece mortul la groapă. a) Pentru mort mare 2 cor. b) pentru mic 1 cor. — Pentru liturgie privată 80 fileri.

Competenții au să producă testimoniu de cualificațiune și din limba maghiară și atestat de conduită — dacă au fost în serviciu până acuma, și a se prezinta barem odată la sf. biserică: deci petițiunile lor astfel instruite, adresate comitetului parochial, să le susțearnă P. O. D. Petru Serb, protopresbiter și inspector de școale, în F. Györrös — u. p. Tenke, până în ziua de alegere.

Dat din ședința comitetului parochial gr.-or. din Beliu, ținută la 15/28 Aprilie 1901.

Paul Gavrillette,
președinte.

Georgiu Molnar,
notar.

În conțelegere cu mine: PETRU SERB, protopop și inspector școlar.

—□—

Amăsurat dispozițiunei Venerabilului Consistor orădan de sub Nr. 559/49 B. 1901 se escrie concurs pentru îndeplinirea parochiei vacante Remetea, cu termenul de alegere pe 17/30 Iunie a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1) Casa parochială, cu 2 chilii și cuină; 2) grădină și intravilanul cu venit de 20 cor.; 3) Estravilanul de 8 jugere cu venit de 80 cor.; 4) birul dela 60 numere de case câte una măsură cucuruz sfărmat; 5) Venitele din stole sunt 30 cor. Toate acestea dau un venit de 280 cor. care sumă se va întregi din visteria statului amăsurat cualificațiunii alesului.

Reflectanții la acest post au a se presenta în vre-o Duminecă ori sərbătoare până la ziua alegerii la S-ta Biserică din Remetea, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale, ear recursele vor avea a-le trimite în termenul regulamentar subscrisul.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: ELIA MOGA, m. p. protop.

—□—

În conformitate cu înaltul decis Consistorial Nr. 2625—2734. ex. 1901. pentru îndeplinirea parochiei vacante de Cl. II. din comuna Chesinț — protopresbiteratul Lipovei — se escrie concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu această parochie sunt: 1. una sesiune parochială constătătoare din 30 jugere; 2. un intravilan parochial; 3. stola și birul usuat dela parochieni, precum și întregirea dela stat, după cualificațiunea personală a alegendului preot.

Recurenții sunt avisați: ca recursele lor instruite cu documentele de cualificațiune pentru parochii de cl. II., și adresate comitetului parochial din Chesinț, până la termenul sus indicat, să le subștearnă subscrisului protopresbiter în Lipova (Lippa), precum și cu observarea §-lui 18. din Regulamentul pentru parochii, în vr.-o Duminecă ori sərbătoare, să se prezenteze în sfânta biserica din Chesinț, pentru a 'și arăta desteritatea în cele rituale.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine VOICU HAMSEA, m. p. prot.

—□—